



BIBLIOTECA PÚBLICA
SANT GREGORI
MIQUEL
MARTÍ
I POL

Recull de premsa de la Vall del Llémena

Font Diari de Girona *Plana*

Data

31 agost de 2008

què diu la ciència de l'efecte per a les persones de la radiació de la mat?

L'autor acusa les autoritats de no dir tota la veritat sobre quins són els efectes que la radiació electromagnètica de la MAT podria causar a les persones. Per això, a l'article es recull la informació que s'ha publicat en revistes científiques d'àmbit internacional i es descriuen els perills potencials d'aquest tipus de radiació. Per davant de tot, l'autor demana precaució.

PERE CARBONELL MITJANS després d'assistir a la reunió informativa sobre la MAT, línia de 400kV, que va tenir lloc el passat 17 de juny al teatre de Santa Coloma de Farners, voldria manifestar la meua opinió i contradir l'argument central de les intervencions dels representants del Govern català: el desenvolupament.

En el seu parlament, els representants governamentals es van mostrar com a fermes defensors d'aquest desenvolupament que, segons el seu parer, tantes millores ens ha portat, ens porta i, seguint la seva argumentació, ens portarà. Tanmateix, hem assistit a un desenvolupament que des dels anys 60 ha marcat el nostre territori amb un caos urbanístic evident: aquest és el cas de les poblacions perifèriques de Barcelona (l'Hospitalet de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet, Cornellà de Llobregat, Sant Boi, Mollet del Vallès, el Prat, Viladecans, Badalona, Mataró, Sabadell, Terrassa, Granollers, etc), per anomenar-ne algunes, que han passat d'una evolució continguda i sostinguda a convertir-se en monstres de l'urbanisme, sense criteris de planificació, havent-se obviat fins i tot les infraestructures més elementals.

També a la demarcació de Girona hem assistit al desmembrament social i urbanístic de les poblacions de la costa. En definitiva, hem pogut constatar que, quan es parla de desenvolupament, es dona preferència al benefici ràpid i ferotge, abans que a un creixement sostingut i harmònic amb respecte cap a la història de cada territori, la seva configuració urbanística i arquitectònica, les seves estructures socials característiques i el seu entorn natural. A Catalunya, hem assistit a la destrossa, quasi sistemàtica, del que havia estat un país.

Actualment, quan aquest Govern parla de creixement sostenible ("sostenibilitat" és la paraula màgica que s'utilitza en tot moment) ja sabem el que vol dir. Hem de corregir la seva argumentació i dir, obertament, que desenvolupament i sostenibilitat difícilment poden coexistir, especialment, quan darrera d'un projecte s'entreveu la mà d'un capital interessat a maximitzar els beneficis.

En tant que científic, coneixedor de l'anàlisi estadística i el que aquesta comporta quan s'estudien grups importants de població i quan el que s'intenta descartar o acceptar és un efecte somàtic estocàstic o aleatori, en el cas que ens ocupa, el càncer o la leucèmia, les meves mires ja van cap a un altre costat: Aquí exigeixo a les autoritats polítiques i econòmiques del país rigor en la informació i rigor en el tractament de dades.

Motivat per la lleugeresa amb què es presentava el tema en general, he dut a terme una revisió de la bibliografia dels últims anys sobre l'epidemiologia dels efectes perjudicials associats als camps electromagnètics. Som conscients, i ho som en bon grau, que l'exposició a camps electromagnètics (CEM) de molt baixa freqüència que emanen de la generació, transmissió i ús de l'electricitat forma part de la vida moderna i de les necessitats diàries d'una població. També ho som que l'opció de la telefonia mòbil cel·lular (molt alta freqüència) és una realitat indiscutible, encara que la relació de conseqüències atribuïbles a la seva utilització sigui realment important. Així i tot, em preocupa el potencial d'efectes adversos per a la salut i les conseqüències, a curt i llarg termini, que tenen tant la baixa com l'alta freqüència.

Si ens concentrem en l'impacte per a la salut que pot provocar la baixa freqüència, hem d'insistir una vegada més que la transmissió de corrent altern a Molt Alta Tensió (MAT) ha generat, al llarg de més de dues dècades, gran quantitat d'estudis de caràcter epidemiològic, duts a terme per prominents científics internacionals de l'epidemiologia de grups de població. Hem d'afegir, perquè en quedi constància, que la discussió no és de caràcter local sinó internacional.

Una estudi publicat el desembre de 2001 a la prestigiosa revista nord americana "Environmental Health Perspectives", que revisa la literatura existent sobre els perills per a la salut de la baixa freqüència, cas de la MAT, destaca les següents aproximacions:

- a) La qualitat dels estudis epidemiològics pel que respecta als efectes dels CEM ha millorat notablement en els últims anys; concretament, alguns dels més recents treballs que relacionen la leucèmia infantil aguda i el càncer amb l'exposició ocupacional a CEM s'acosten ja als límits realistes del rigor científic, en termes de mostreig i mètode d'anàlisi estadística.
- b) En l'epidemiologia dels efectes associats a CEM fer una estimació de l'exposició té una dificultat molt particular, perquè l'exposició és imperceptible i generalitzada, les fonts emissores poden ser moltes i varien notablement amb el temps i amb la distància; la intensitat de l'exposició i el període d'exposició humana resulten difícils d'avaluar, i finalment, a priori, no es coneix un mecanisme d'interacció biològica que expliqui una resposta de l'organisme.
- c) A causa de l'absència d'una evidència experimental, no resulta encara possible establir una relació etiològica del tipus causa-efecte per als CEM.
- d) Així i tot, el cúmul de dades avaluades en els estudis epidemiològics que relacionen el càncer infantil, la leucèmia i el tumor cerebral amb una exposició acupacional permanent i l'evidència estadística d'un risc de leucèmia infantil associat a l'exposició posnatal, a dosis a partir de 0,4 microtesles, justifica la prudència científica i la preocupació popular. El risc relatiu de leucèmia infantil ha estat estimat en 2,0 (interval de confiança: 1,27-3,13) en una anàlisi exhaustiva on resulta improbable la no relació causa-efecte.

El desconeixement d'un mecanisme d'interacció biològica no treu importància als resultats de l'epidemiologia; ja ens hem trobat amb altres noxes, avui ja amb una relació etiològica perfectament establerta, que durant anys han fet dubtar la ciència: és el cas de les dosis baixes de radiació d'origen mèdic, els raigs X en la seva aplicació radiodiagnòstica, el TAC i la radiologia convencional aplicada amb abusos.

Per altra banda, hem de fer constar que encara segueix sense resoldre's la relació associativa d'altres efectes d'ordre biològic amb manifestació clínica, com les alteracions cardiovasculars, el càncer de mama o el suïcidi; així mateix, també preocupa una possible associació amb l'esclerosi lateral amiotròfica.

Per últim, també és oportú destacar que, segons dictat de la UE, quan per part de les ciències de la salut existeixen dubtes o desconeixement d'una relació de causa sobre possibles toxicitats en humans, ha de prevaler sempre el criteri de precaució. Pensem que manipular dades sobre dosis i altres qüestions relacionades pot resultar especulatiu si no s'han dut a terme algunes mesures a fi de relativitzar la realitat.

Per complementar la informació apuntada, seguidament presentarem dades sobre contaminació electromagnètica ambiental recollides el juliol de 2008 en torre transmissora de 400 kW. Les mesures es van realitzar amb una sonda F.W. Bell, Model 4080, propietat de la Universitat de Girona. Les presentarem en microtesles (μT), ja que aquesta és la magnitud que en tots els estudis es relaciona amb els efectes d'ordre biològic. Així, a una distància de 5 metres respecte a una torre de transmissió de 400kV es registren 6,08 μT ; a 50 metres, 1,25 μT ; a 100 metres, 0,34 μT ; a 200 metres, 0,12 μT . A partir dels 200 m, s'estableix un sostre de 0,12 μT que es reproduceix a més llargues distàncies; suposem que la influència de la contaminació electromagnètica ambiental de la població on es realitzaren les mesures pot alterar la relació amb la distància.

Per acabar, hem de fer l'observació que, en un parc infantil a pocs metres d'una torre de transmissió, es mesuren 1,09 μT , quasi 3 vegades més que el valor (0,4 μT), un fenomen associat a variables somàtiques, per la qual cosa la magnitud de l'efecte és encara superior.